NP – 058

4

First Semester B.C.A./B.H.M. Examination, February/March 2024
(NEP) (F+R)
LANGUAGE SANSKRIT – I
Buddhacharitam – III Canto, Grammar and Comprehension

Time : 2½ Hours Max. Marks : 60

Instructions : *1) Answer in **Sanskrit/Kannada/English**.*
*2) Question Nos. **I**, **VI** and **VII** should be answered in **Sanskrit only**.*

St Claret College LIBRARY Bangalore-560013

I. समीचीनम् उत्तरं चित्वा लिखत । **(8×1=8)**

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write the correct answer.

1) 'बुद्धचरितम्' काव्यस्य कर्ता कः ?
अ) ब्रह्मगुप्तः आ) भर्तृहरिः इ) अश्वघोषः ई) कालिदासः

2) 'शारीपुत्र प्रकरणम्' नाटके कति अङ्काः सन्ति ?
अ) सप्त आ) अष्ट इ) पञ्च ई) नव

3) सिद्धार्थः कस्मिन् कुले जातः ?
अ) सूर्यवंशः आ) चन्द्रवंशः इ) रघुकुलः ई) शाक्यकुलः

4) शुद्धोदनराजा कस्मिन् कुले जाता ?
अ) रघुकुले आ) चन्द्रवंशे इ) भृगुवंशे ई) शाक्यकुले

5) सेवकाः कस्य शोभां परां चक्रुः ?
अ) ग्रामस्य आ) गृहस्य इ) राजपथस्य ई) मन्दिरस्य

6) देवानुयायि ध्वजवत् के प्रणेमुः ?
अ) गन्धर्वाः आ) यक्षाः इ) किन्नराः ई) पौराः

7) स्त्रियः कुत्र गन्तुकामाः इव बभुः ?
अ) शालां आ) मन्दिरम् इ) गाम् ई) द्याम्

8) स्यन्दनं कति तुरङ्गैः युक्तमासीत् ?
अ) पञ्चभिः आ) चतुर्भिः इ) सप्तभिः ई) नवभिः

P.T.O.

II. **एकस्य** प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । (1×8=8)

ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer **any one** of the following :

1) बुद्धचरितकाव्यस्य तृतीयसर्गस्य कथां विवृणुत ।
ಬುದ್ಧಚರಿತ ಕಾವ್ಯದ ಮೂರನೇ ಸರ್ಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
Explain the story of third canto of Buddhacharita.

2) सिद्धार्थस्य विहारयात्रां तस्याः परिणामं च विवृणुत ।
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ವಿಹಾರಯಾತ್ರೆ, ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
Describe the excursion of Siddhartha and its impact.

III. **द्वयोः** विषययोः लघुटिप्पणीं लिखत । (2×4=8)

ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two** of the following :

1) शारीपुत्रप्रकरणम्
2) सारथिः
3) विहारयात्रा
4) जरावस्था

IV. **चतुर्णां** श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत । (4×3=12)

ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain **any four** of the Shlokas :

1) ततो नृपस्तस्यनिशम्य भावं
पुत्राभिधानस्यमनोरथस्य ।
स्नेहस्य लक्ष्म्या वयसश्च योग्याम्
आज्ञापयामास विहारयात्राम् ॥

2) अथो नरेन्द्रः सुतमागताश्रुः
शिरस्युपाघ्राय चिरं निरीक्ष्य ।
गच्छेति चाज्ञापयति स्म वाचा
स्नेहान्न चैनं मनसा मुमोच ॥

3) ततः कुमारः खलु गच्छतीति
श्रुत्वा स्त्रियः प्रेष्यजनानुवृत्तिम् ।
दिदृक्षया हर्म्यतलानि जग्मु
र्जनेन मान्येन कृताभ्यनुज्ञाः ॥

4) रूपस्य हन्त्री व्यसनं बलस्य
शोकस्य योनिर्निधनं रतीनाम् ।
नाश: स्मृतीनां रिपुरिन्द्रियाणा
मेषा जरा नाम ययैष भग्न: ।।

5) अथापरं व्याधिपरीतदेहम्
त एव देवा: ससृजुर्मनुष्यम् ।
दृष्ट्वा च तं सारथिमाबभाषे
शौद्धोदनिस्तद्गत दृष्टिरेव ।।

6) ततोऽब्रवीत्सारथिरस्य सौम्य
धातुप्रकोपप्रभव: प्रवृद्ध: ।
रोगाभिधान: सुमहाननर्थ:
शक्रोऽपि येनैष कृतोऽस्वतन्त्र: ।।

V. **द्वयो:** वाक्ययो: सन्दर्भं विवृणुत । **(2×3=6)**

ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain with reference to context **any two** of the following :

1) अन्तर्गृहे नाग इवावरूद्ध: ।
2) देवानुयायि ध्वजवत् प्रणेमु: ।
3) क्रमेण तेनैव जरामुपेत: ।
4) प्रियाप्रियैस्त्यज्यत एष कोऽपि ।

VI. **संस्कृत**भाषया उत्तराणि लिखत ।

अ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । **(5×1=5)**

1) पश्यामि
2) यदा-तदा
3) देव:
4) राजा
5) यथा-तथा
6) करोति
7) अस्माकम्
8) अद्य

आ) **एतेषां** पदानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । **(5×1=5)**

1) देवान्
2) पत्राणि
3) स्त्रियः
4) क्षीरम्
5) लोके
6) तेषाम्
7) पुत्रेण
8) गृहात्

VII. गद्यभागं पठित्वा अधोलिखत-प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । **(4×2=8)**

कस्मिंश्चित् ग्रामे हरिशर्मा नाम दरिद्रः मूर्खश्च विप्रः आसीत् । तस्य अनेके पुत्राः आसन् । कुटुम्बनिर्वहणार्थं सः प्रतिदिनं भिक्षाटनं करोति स्म । एकस्मिन् दिने सः स्थूलदत्तस्य धनिकस्य गृहम् आगतवान् । तं धनिकं प्रार्थयित्वा पुत्रान् गवादिरक्षणाय विधाय स्वपत्नीं कर्मकरीं, आत्मानं च सेवकं कृत्वा तस्य गृहे न्यवसत् ।

प्रश्ना :

1) हरिशर्मा कीदृशः विप्रः आसीत् ?
2) किमर्थं सः भिक्षाटनं करोति स्म ?
3) एकस्मिन् दिने सः कस्य गृहम् आगतवान् ?
4) धनिकं प्रार्थायित्वा सः किं कृतवान् ?